

В.І. Вербицька¹, В.М. Бредіхін²

¹Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна

²Харківський національний університет будівництва та архітектури, Україна

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ АКТИВІВ ЧЕРЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕЗАВРАЦІЙНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

У статті розглянуті сучасний стан та тенденції розвитку тезавраційного інвестування юридичними особами і населенням країни. На засадах економіко-теоретичного аналізу проаналізовано сутність, характер поведінки, види і умови здійснення тезавраційних інвестицій (ТІ) в кризовій економіці. Виявлені основні суб'єкти та об'єкти тезавраційних інвестицій. Здійснено уточнення поняття «тезавраційні інвестиції». Досліджено доступні види, сучасні тенденції, способи та умови реалізації тезавраційних інвестицій.

Ключові слова: тезавраційні інвестиції, банківські установи, кризова економіка, диверсифікація ризиків, монети, дорогоцінні камені, предмети колекційного попиту, прибутковість, відсотки.

Постановка проблеми

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується збільшенням попиту на об'єкти тезавраційних інвестицій: дорогоцінні метали, дорогоцінні камені та колекційні цінності. Дані види активів дозволяють інвесторам диверсифікувати ризики, отримувати відчутний дохід і захищають заощадження від знецінення [1]. Особливо важливим є те, що дані інвестиції доступні не тільки для юридичних осіб, а й для населення. В той самий час фізичні особи не мають відповідних знань для інвестування на ринку цінних паперів і в основному обмежуються розміщенням коштів на депозитних вкладах у банках. Тому тезавраційне інвестування являє собою привабливу альтернативу валютним і гривневим вкладам, що й зумовило актуальність роботи.

Дослідження показують, що навіть за офіційними даними до 25% заощаджень не перетворюються на традиційні макроекономічні інвестиції, що може служити досить красномовним підтвердженням робіт вітчизняних дослідників, що висувають гіпотезу щодо «прихованої» інвестиційної кризи, що притаманна сучасній економіці. Інші дослідження свідчать, що існує яскраво виражена залежність між зміною частки заощаджень, тезавруємих приватними суб'єктами, і коливаннями невизначеності, а зростання інвестиційно-тезавраційного попиту викликають наслідки фінансової кризи, інфляційні очікування, геополітична нестабільність і зростаючі потреби в диверсифікації.

Поглиблення теоретичного аналізу соціально-економічного потенціалу тезавраційних інвестицій

необхідно для розробки системи практичних заходів щодо стимулювання активної інвестиційної поведінки домогосподарств та їх раціональної споживчої поведінки, а також рекомендацій для них щодо забезпечення збереження заощаджень і примноження своїх коштів за підтримки та поліпшення споживчих стандартів, позитивно впливаючих не тільки на рівень життя населення, а й на макроекономічні показники. Таким чином, теоретична і практична значущість дослідження ефективної реалізації споживчого та ощадно-інвестиційного потенціалу домашніх господарств в умовах кризової економіки визначили вибір предмета дослідження, зумовили його мету і завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Поняття «тезавраційні інвестиції» з'явилося нещодавно і дотепер не достатньо відоме у світі та не знайшло належного відображення в науковій та навчально-методичній літературі. Незважаючи на численні роботи вчених, що вивчають категорію тезаврацій, до теперішнього часу так і не вироблена єдина точка зору на визначення її сутності.

У вітчизняній науковій літературі аналіз споживчої поведінки домашніх господарств здійснений І. Алешіною, В. Бобковим, М. Бондаренко, А. Воробйовим, В. Гальперінім, Д. Гребенніченко, В. Кабаліною, Д. Міхєєвим, М. Красільніковою, Н. Рімашевою. Економіко-статистичний напрям представлений працями А. Мітояна, В. Саліна. Аналіз заощаджень та ощадної поведінки домогосподарств та їх інвестиційних стратегій проведений Є. Аврамовою, Н. Акіндіною, А. Булатовим, Б. Замараєвим,

А. Івантером, Ю. Кашніним, Т. Лебедінською, Ю. Мелехніним, І. Мітрофановою, С. Ніколаєнко, Б. Плишевським, Д. Стребковим. Дослідження вітчизняних ринків дорогоцінних металів міститься в працях таких українських вчених-економістів як М. Диби, С. Бахтарі, В. Михальського, Н. Бодрова. Дана тема також розглядалася в роботах і російських учених: В. Букато, М. Лапідуса, І. Шишкіна, Я. Архипова, А. Анікіна, С. Борисова, М. Єрмілової. Даними авторами досліджено етапи еволюції золота, світові та вітчизняні ринки золота [2].

Можна констатувати, що, незважаючи на знаний масив економічної літератури, вивченість розглянутої проблеми залишається недостатньою для пояснення концепції соціально-економічного потенціалу домашніх господарств, що здійснюють ефективну реалізацію його споживчої та інвестиційної складової, а положення і питання переваг та недоліків видів тезавраційних інвестицій для суб'єктів інвестицій, що носять як теоретичний, так і рекомендаційний характер, особливо в періоди нестабільності, залишилися без уваги.

Мета статті

Мета роботи полягає в тому, щоб на основі економіко-теоретичного аналізу сутності, характеру поведінки, видів і умов здійснення тезавраційних інвестицій (ТІ) в кризовій економіці виявити доступні види ТІ, сучасні тенденції, способи та умови їх реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження

Отже, слово «тезаврація» (thesauros (θησαυρός)) має грецьке походження і перекладається як «скарб» [3], і найчастіше термін «тезаврація» (тезаврування) використовується для визначення процесу накопичення грошових коштів та інших цінностей без їх активного використання, шляхом їх вилучення зі сфери обігу. Під тезавраційними інвестиціями розуміється вкладення капіталу в дорогоцінні метали і камені, а також вироби з них, і предмети колекційного попиту.

В економічній літературі існує кілька визначень тезаврації:

- вилучення дорогоцінних металів, монет і банкнот з обігу з метою накопичення, а не отримання доходів, в очікуванні зростання їх вартості або отримання прибутку в майбутньому;

- накопичення дорогоцінних металів (у вигляді зливків, монет, ювелірних виробів) приватними власниками у вигляді скарбу або страхових фондів;

- створення золотого запасу держави.

На наш погляд, найбільш чітким є наступне визначення. Тезавраційні інвестиції – це процес вилучення коштів з обороту з метою отримання

додаткових доходів від неосновної діяльності підприємця або фізичної особи або забезпечення збереження раніше отриманих доходів в періоди економічної нестабільності.

Вважається, що головною властивістю об'єктів тезаврації є їх здатність зберігати свою цінність, оскільки інвестор отримує прибуток за рахунок зростання вартості об'єктів, в які були вкладено кошти, або за рахунок різниці між ціною купівлі та продажу, таким чином, тезавраційним вкладенням притаманний спекулятивний характер.

Суб'єктами здійснення тезавраційних інвестицій є держава (національний банк, казначейство та державні музейні та мистецькі установи), в деяких країнах – пенсійні фонди; юридичні особи (комерційні банки та приватні музеї та галереї мистецтв) та фізичні особи.

Об'єктами ТІ є банківські метали (та монети з них) дорогоцінне каміння, ювелірні вироби, предмети мистецтва та антикваріат [4]. Розглянемо їх ретельніше.

1. Банківські метали – це дорогоцінні метали (наприклад, срібло, золото, платина, паладій та інші), афінаж яких доведений до найвищих проб відповідних світових стандартів, у формі злитків і порошку, а також монети, зроблені з дорогоцінних металів. Для банківських металів встановлені наступні проби (не нижче ніж): срібло – 999,0; золото – 995,0; платина – 999,5; паладій – 999,5.

Міжнародним засобом обміну і найбільш чистим видом тезавраційних інвестицій вважаються вкладення в золото. Стабільна вартість золота протягом багатьох років робить його практично ідеальним засобом, що дозволяє пом'якшити вплив на економіку країни фінансової кризи, тому інвестиції в золото здійснюють більшість держав. За загальною вартістю золота, що знаходиться в резерві тієї чи іншої країни, оцінюється її добробут і внутрішні фінансові умови [5].

Вкладення коштів у золото може відбуватися в різних формах: придбання золотих злитків; золотих монет як старовинного, так і сучасного карбування; готових виробів з золота; акцій золотодобувних компаній; акцій інвестиційних компаній і фондів, щокладають свої капітали в акції золотодобувних компаній; а також здійснення різних угод з золотом [6].

Купити золоті злитки пропонують чимало банків, у тому числі найбільші державні. Зазвичай маса зливка варіюється в інтервалі від 1 г до 1 кг, але деякі банки пропонують і більш масивні злитки. Найчастіше банк не тільки продасть, але й викупить злитки за бажанням замовника. Злитки можна купити і за кордоном, проте ввозити їх не вигідно через високе мито, тому простіше залишити їх у сховищі західного банку (наприклад, у Швейцарії).

Золото можна також купувати через Інтернет, користуючись різними службами та інтернет-гаманцями.

Металеві рахунки (МР). Це рахунки, що ведуться банком не в грошах, а начебто в золоті. На рахунок записується та кількість дорогоцінного металу, на яку вистачає принесених клієнтом грошей. Коли рахунок закривається, банк перетворює золото в гроші за поточним курсом. МР може бути депозитним (банк нараховує невеликі відсотки – зазвичай 0,5–4% річних) і поточним (гроші можна забрати в будь-який момент). Все золото, яке надходить на Український ринок, є імпорнтним.

Слід також зазначити, що останнім часом з'явилися компанії, які випускають електронні гроші, забезпечені золотом. Золоті електронні гроші захищені від валютного ризику, і вони є інтернаціональними [7].

Монети. Успішно інвестувати можна також в особливі золоті монети. Більшість монет виготовлено з золота найвищої проби, але вони можуть бути не тільки золотими, а й срібними, платиновими, а також паладієвими. Прибутковість вкладень в інвестиційні монети близька до прибутковості металевих рахунків.

Монети бувають двох типів. Цінність одних з них визначається в першу чергу вартістю металу, з яких вони виготовлені. Монети, які не мають колекційної цінності і оцінюються ринком лише за змістом у них чистого золота, називають зливковими. Ці інвестиційні монети, як правило, не бувають в обігу (uncirculated), випущені великим тиражем або мають певну тематику, і не прив'язані до певної дати або події. Близькими до зливкових є старі монети, запас яких на ринку є значним. До таких, наприклад, відносяться американські монети часів золотого стандарту вартістю 10 і 20 доларів («орел» і «подвійний орел»), французькі монети по 20 франків (Наполеондора). Націнка на ці монети в порівнянні з ціною зливкового золота значно вища і може доходити до 30–50%. Найпопулярнішими інвестиційними монетами є «Крюгерранд» (ПАР), «Лунар» і «Нутгет» (Австралія), «Ванкувер» і «Кленовий лист» (Канада), «Філармонік» (Австрія) і «Панда» (Китай). Всі ці монети приймаються у всіх країнах світу. Їх називають інвестиційними або тезавраційними, ваговими монетами. Золоті інвестиційні монети мають усі ознаки злитків і мають свої особливості. Українські банки дозволяють купувати вітчизняні та іноземні інвестиційні монети різної вартості. Продавати монети можна будь-якому банку, а не тільки тому, в якому купували, їх також можна купувати у приватних осіб і на різних інтернет-аукціонах, що може бути значно дешевшим. Інші монети

представляють самостійну цінність, пов'язану з їх рідкістю, або колекційну вартість, що значно перевищує вартість металу, з якого вони виготовлені. Ці колекційні монети можуть пропонуватись у антикварних магазинах, на аукціонах, у колекціонерів. Існують спеціальні каталоги, що описують різні види монет, їх рідкість і приблизну вартість. Це монети з обмеженим тиражем (5–10 тис.) і вони пов'язані з тематикою конкретної дати або події. Тематика може бути найрізноманітнішою: архітектура, природа, спорт, пам'ятники, видатні особистості і т.д. Такі монети формально не є платіжним засобом. Вартість колекційної монети для споживачів не залежить від ціни золота, а формується відповідно до зовнішньої привабливості, обмеженості тиражу, тематикою, терміном з моменту випуску, високою якістю виготовлення, ступенем схоронності. Також на вартість впливають неправильне гурчення, наявність (або навпаки відсутність знака мінцмейстер), персональна історія. Все це підвищує розмір премії до вартості металу, і, як наслідок, створює більш високу вартість колекційних монет. Серед найбільш відомих старовинних золотих монет слід назвати гульден, дублон, дукат, кондор, крону, лудор, наполеондор, пістоль, скудо, солід, соль, су, флорин, франк, екю та ескудо [8].

Нумізматично цінними є монети, випущені як українськими, так і іноземними банками. Однак іноземні монети, що потрапляють на наш ринок, зазвичай випущені значним тиражем, і, відповідно, мають меншу нумізматичну цінність.

У зв'язку з обмеженістю запасу старих, справжніх монет державні монетні двори багатьох країн карбують, так звані «офіційні» монети – новенькі золоті диски, які точно відтворюють старі, або відповідають їм за змістом металу, проте несуть на собі інше зображення і рік випуску. Крім того, існують псевдоколекційні монети, що випускаються державою для споживачів на честь якого або події. Зазвичай їх продажна ціна завищена щодо змісту золота, і тому при зворотному продажу клієнти можуть нести збитки в 50-75%. У деяких країнах, і найчастіше на Близькому Сході, карбуються монети, які представляють із себе копії середньовічних і сучасних монет, що користуються попитом. Такі монети є підробками, а їх виробництво вважається злочином. Як правило, сучасні пам'ятні монети не представляють особливого інтересу для інвестицій, і продавати колекційні монети краще не через банк, який навряд чи стане оцінювати рідкість монети, а через професійні спільноти нумізматів та колекціонерів.

Деякі брокери дають можливість купувати акції західних фондів, що інвестують в золото. Такі папери котируються на світових біржах, активи

фондів забезпечені реальним золотом, що знаходяться в банківських сховищах. Ціни акцій не сильно відрізняється від світової ціни золота, а комісії брокерів і фондів невеликі. Однак такі послуги посередники пропонують зазвичай заможним клієнтам, поріг входу досить високий.

На закінчення опису даного виду тезаврації слід зазначити, що вчені мають різні погляди на розподіл активів у структурі тезавраційних інвестицій, але можна з упевненістю сказати, що інвестиції в дорогоцінні метали є одним з найпопулярніших напрямків тезавраційних інвестицій на сьогоднішній день [3–4].

Найбільш спірним видом інвестицій в золото є ювелірні вироби. Інші предмети, що володіють високою вартістю – це коштовності і дорогоцінні камені.

2. Дорогоцінні камені з давніх часів вважалися престижними цінним придбанням, а їх володарі вважалися людьми багатими. Можна виділити три потенційних варіанта інвестицій в дорогоцінні камені: купівля сертифікованих каменів; купівля ювелірних прикрас з дорогоцінними каменями; інвестиції в цінні папери, вартість яких прив'язана до вартості дорогоцінних каменів.

Інвестиції в дорогоцінні камені вже досить довго вважаються справою прибутковою і надійною в силу того, що їх вартість стабільно зростає і вкрай рідко знижується. Особливістю є те, що вартість дорогоцінних каменів ніколи не збільшується різко і вона має різні тенденції розвитку по країнах. Наприклад, у США споживання ювелірних виробів з діамантами постійно зростає завдяки поєднанню ненасиченості внутрішнього ринку з наявністю добре відпрацьованих механізмів кредитування – більш 40% покупок ювелірних виробів в країні здійснюється в кредит. Для Європи ж характерна стагнація в споживанні ювелірних виробів з діамантами, а для окремих країн, наприклад ФРН, навіть скорочення, що визначається комплексом причин [9].

3. Тезавраційні інвестиції в предмети колекційного попиту мають специфічний характер, що пов'язано з їх складністю, відносно вузьким ринком по кожному з видів колекцій, необхідністю спеціальних знань і навичок для правильного інвестування.

До складу творів мистецтва входять твори всіх видів мистецтва, як сучасні, так і ті, що мають історичну або антикварну цінність. Їх вартість залежить від декоративної, історичної, культурної цінностей, ступеню збереження, загальноновизнаного класу майстра, його приналежності до певної епохи або особистої історії автора (самобутність і рівень новаторства) і самого твору, наявності гарантії справжності. У той же час, вартість предмета

мистецтва може знижуватися, якщо на арт-ринку існує багато його аналогів. Оскільки кожен витвір мистецтва по-своєму унікальний, на його ціну більше впливають суб'єктивні фактори, ніж об'єктивні. Вік не є критерієм для визначення вартості об'єкта тезаврації – сучасне мистецтво може бути оцінене на аукціоні дорожче старовинного антикварного предмета і принести набагато більше прибутку відповідно тенденціям на інвестиційних ринках [10].

Основний ринок колекційних цінностей – американський, ринок Європи посідає друге місце. Найбільші угоди здійснюються на аукціонах, найвідоміші аукціонні будинки – Sotheby's і Christie's. Український арт-ринок знаходиться на початковій стадії розвитку, що робить його, з одного боку, перспективним, а з іншого – нестійким і ризикованим.

За даними досліджень аукціонних домів Європи інвестиційного потенціалу арт-ринку можна виділити чотири групи творів мистецтв, де робляться серйозні придбання: живопис ХХ ст., друкована графіка, фотографії (у тому числі кольорові) та антикваріат. Як і інші тезаврації, інвестиції в мистецтво завжди розраховані на довгострокову перспективу (в середньому – на 30–40 років і більше), але навіть після цього твори мистецтва не завжди можна продати (не просто продати дорого, а взагалі продати). Якщо ж в принципі можна продати, то це зазвичай потребує багато часу для того, щоб знайти зацікавленого і платоспроможного покупця.

На основі ряду критеріїв, таких як вік (не менше 100 років); раритетність (рідкість, унікальність речі); пов'язаність з історичною епохою або з історичними подіями (тобто наскільки річ відображає модні тенденції своєї епохи); художня (історична, культурна) цінність; матеріальна цінність, певний предмет відносять до антикваріату, що теж є об'єктом тезаврації. Згідно українського законодавства, якщо товар продається, йому має бути не менше 50 років, а в США, наприклад, предмет антикваріату повинен бути виготовлений до 1830 року, в Канаді до 1847 року, у Великобританії йому повинно бути не менше 100 років.

В Україні аукціонна торгівля предметами мистецтва і антикваріату здійснюється галереями, салонами, аукціонними домами, такими як «Антик-Центр» (з 1994 р.), «Епоха» (з 2000 р.), «Золотий зріз» (з 2004 р.), «Гелос» (з 2005 р.), «АртКапітал» (з 2007 р.), «Вернисаж» (з 2007 р.), «Корнере» (з 2007 р.), «Дукат» (з 2008р.), «Клейнод» (з 2008 р.), «Фото-стайл» (з 2010 р.) та інші, безпосередньо аукціони відбуваються в містах Донецьку, Києві, Львові, Одесі, Харкові та інших.

Висновки

Управлінням і плануванням наявних у підприємства коштів в реальних ринкових умовах як важливого етапу управління фінансами підприємств та домогосподарств приділяється багато уваги в сучасному світі [11]. В той самий час тезавраційне інвестування являє собою привабливу альтернативу валютним і гривневим банківським вкладом. На основі економіко-теоретичного аналізу сутності, характеру поведінки, видів і умов здійснення тезавраційних інвестицій (ТІ) в кризовій економіці було уточнено поняття тезавраційних інвестицій, ретельно досліджено їх суб'єкти та об'єкти, а також проаналізовано теоретико-методологічний інструментарій тезавраційних інвестицій.

Література

1. Яструбецька Л. С., Мочерний С. В., Некрасов В. Н., Овчинников В. Н., Секретарюк В. В. Економічна теорія : підр. для вузів. К.: ПРИОР, 1999. 411 с.
2. Вербицька Вікторія Іванівна. Тезаврації як засіб фінансових інвестицій. *Свідомство про реєстрацію авторського права на твір науково-практичного характеру № 87284 від 28.03.2019р.*
3. Филатов Е. В., Филатов М. В. Тезаврационные инвестиции. *Проблемы экономики*. 2012. № 5. С. 83.
4. Комиссарова Л. И. Тезаврационные инвестиции России. *Транспортное дело России*. 2010. № 2. С. 21–22.
5. Алмазова О. Л., Дубоносов Л. А. Золото и валюта: прошлое и настоящее. М.: *Финансы и статистика*, 1998. 138 с.
6. Михальський В. В. Золото в структурі світового фінансового ринку. К.: Ника-центр, 2010. 248 с.
7. Особливості знеособленого металевого рахунку: плюси і мінуси, особливості інвестування. *Інформаційний портал IeaTso*. URL: <http://ieatso.com.ua/osoblivosti-zneosoblenogo-metalevogo-rahunku-plyusi-i-minusi-osoblivosti-investuvannya/>
8. Найдорожчі монети світу. *Сайт АНІК України*. URL: <https://anu.net.ua/ua/golovna-ua/stati/3930-najdorozhchi-moneti-svitu>
9. Тематические исследования. URL: <http://www.gold.org>.
10. Инвестиции в предметы искусства. URL : <http://artinvestment.ru>.
11. Вербицкая В. И. Теоретические аспекты планирования денежных потоков предприятий. *La science et la technologie à l'ère de la société de l'information: coll. de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» з avec des matériaux de la conf. scientifique et pratique internationale, Bordeaux, 3 mars, 2019. Bordeaux : OP «Plateforme scientifique européenne», 2019. V.2. p. 110. (P. 56–59).*

References

1. Jastrubecjka L.S., Mochernyj S.V., Nekrasov V.N., Ovchynnykov V.N., Sekretarjuk V.V. *Ekonomiczna teorija : pidr. dlja vuziv*. K.: PRIOR, 1999. 411 s.
2. Verbycjka Viktorija Ivanivna. *Tezavracciji jak zasib finansovykh investycij. Svidoctvo pro rejestraciju avtorsjkogho prava na tvir naukovo-praktychnogho kharakteru # 87284 vid 28.03.2019r.*
3. Filatov Ye. V., Filatov M.V. *Tezavratsionnye investitsii. Problemy ekonomiki*. 2012. № 5. S. 83.
4. Komiscarova L. I. *Tezavratsionnye investitsii Rossii. Transportnoe delo Rossii*. 2010. № 2. S. 21–22.
- 5.almazova O.L., Dubonosov L.A. *Zoloto i valyuta: proshloe i nastoyashchee*. M.: *Finansy i statistika*, 1998. 138 s.
6. Mykhaljskij V.V. *Zoloto v strukturi svitovogho finansovogho rynku*. K.: *Nyka-centr*, 2010. 248 s.
7. *Osoblyvosti zneosoblenogho metalevogho rakhunku: pljusy i minusy, osoblyvosti investuvannya. Informacijnyj portal IeaTso*. URL: <http://ieatso.com.ua/osoblivosti-zneosoblenogo-metalevogo-rahunku-plyusi-i-minusi-osoblivosti-investuvannya/>
8. *Najdorozhchi monety svitu. Sajt ANiK Ukrainy*. URL: <https://anu.net.ua/ua/golovna-ua/stati/3930-najdorozhchi-monety-svitu>.
9. *Tematicheskie issledovaniya*. URL: <http://www.gold.org>.
10. *Investitsii v predmety iskusstva*. URL: <http://artinvestment.ru>.
11. *Verbitskaya V. I. Teoreticheskie aspekty planirovaniya denezhnykh potokov predpriyatij. La science et la technologie à l'ère de la société de l'information: coll. de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» z avec des matériaux de la conf. scientifique et pratique internationale, Bordeaux, 3 mars, 2019. Bordeaux : OP «Plateforme scientifique européenne», 2019. V.2. p. 110. (P. 56–59).*

Рецензент: д-р з держ. управління, професор В.В. Маліков, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна

Автор: ВЕРБИЦЬКА Вікторія Іванівна
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та міжнародних економічних відносин
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
E-mail – verbytska67@gmail.com
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7103-6738>

Автор: БРЕДІХІН Володимир Михайлович
кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри економіки
Харківський національний університет будівництва та архітектури
E-mail – bredixinv@gmail.com
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6063-5046>

ASSET DIVERSIFICATION THROUGH APPLICATION HOARDING INVESTMENTS

V. Verbytska¹, V. Bredikhin²

¹Kharkiv National Automobile and Highway University, Ukraine

²Kharkov National University of Construction and Architecture, Ukraine

The current state and tendencies of development of hoarding investment by legal entities and the population of the country are considered in the article. It is especially important that these investments are available not only for legal entities, but also for the population, where there is a clear relationship between changes in the share of savings hoarded by private individuals and fluctuations in uncertainty, and growing investment and hoarding demand are the consequences of the financial crisis. Inflation expectations, geopolitical instability and growing needs for diversification. On the basis of economic-theoretical analysis the essence, character of behavior, types and conditions of realization of hoarding investments (TI) in crisis economy are analyzed. The concept of "hoarding investments" has been clarified. The main subjects and objects of hoarding investments are identified. The objects of hoarding investments are bank metals (and coins from them) precious stones, jewelry, art objects and antiques. Available types, modern tendencies, methods and conditions of realization of hoarding investments are investigated. Coins issued by both Ukrainian and foreign banks were found to be numismatically valuable. However, foreign coins entering our market are usually issued in large numbers and, accordingly, have less numismatic value. In the United States, consumption of diamond jewelry is constantly growing due to the combination of domestic market unsaturation with well-established lending mechanisms, Europe is characterized by stagnation in the consumption of diamond jewelry, and for some countries, such as Germany, even a reduction. Hoarding investments in collectibles are specific in nature, due to their complexity, the relatively narrow market for each type of collection, the need for special knowledge and skills for proper investment.

Keywords: hoarding investments, banking institutions, crisis economy, risk diversification, coins, precious stones, collectibles, profitability, interest.